

LUCHTWEGPROBLEMEN BIJ KALVEREN

Een ongrijpbaar

Luchtwegproblemen bij kalveren kunnen variëren van een eenvoudige verkoudheid tot een flinke longontsteking. Luchtweginfecties zijn wereldwijd de hoofdoorzaak van ziekte, sterfte en antibioticumgebruik bij kalveren. Een kalf dat zonder luchtweginfecties opgroeit gaat een diervriendelijker, langer, productiever (dus winstgevender) en duurzamer leven tegemoet. Hier is dan ook veel te winnen.

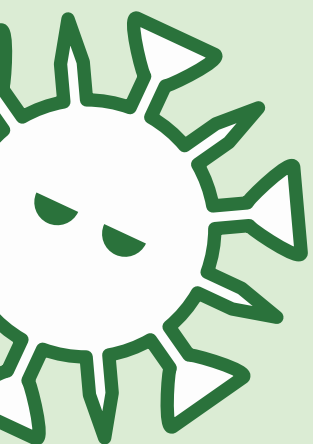
Bij kalveren met zichtbare longontsteking is het zaak om snel en goed te (be)handelen. Dat gebeurt meestal ook wel, maar toch blijft het hier dan vaak bij. Veel bedrijven zetten geen

echte stappen om te voorkomen dat de kalveren longontstekingen krijgen. Want het komt vaak elk jaar opnieuw voor. Bij kalveren met longontsteking ligt de oorzaak altijd in het verleden; het is bekend dat twee tot tien dagen vóór de zichtbare longontsteking al temperatuurverhoging en ontstekingshaardjes in de longen kunnen worden waargenomen. Veel veehouders vinden het lastig om veranderingen door te voeren in de bedrijfsvoering bij een oorzaak die niet direct aan de longontsteking gelinkt lijkt te zijn. Toch is er overduidelijk bewijs dat die wel een belangrijke rol spelen.

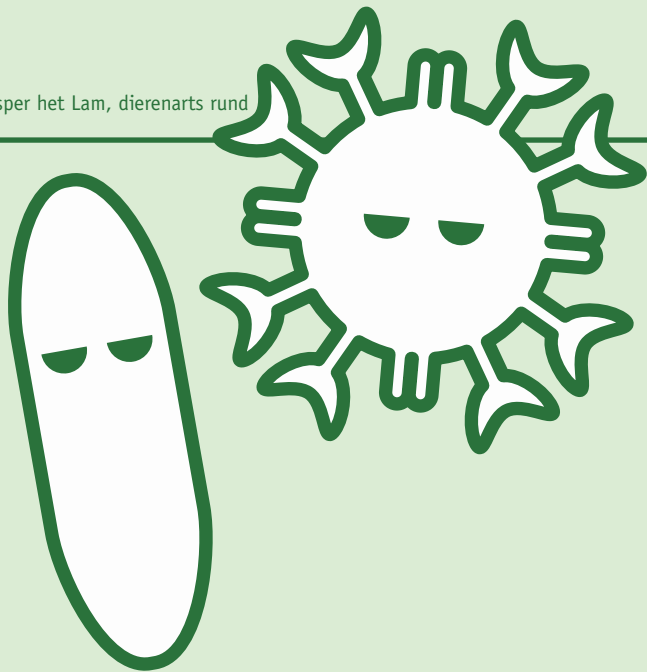
Oorzaken zijn ruwweg in drie categorieën te verdelen: aanwezigheid van bepaalde ziektekiemen (1), factoren in de weerstand van het kalf zelf (2) en factoren in de leefomgeving/huisvesting (3).

- 1 Onder de ziektekiemen die luchtweginfecties veroorzaken onderscheiden we 'primaire en secundaire' kiemen; je zou kunnen zeggen 'aanstichters en meelopers'. Voor de primaire kiemen is vaak een specifieke aanpak nodig (de aanpak bij pinkengriep of BVD is bijvoorbeeld anders dan bijvoorbeeld voor IBR of mycoplasma). Vooral als er alleen secundaire kiemen zijn of bij een heel wisselend beeld, is het belangrijk om serieus en nauwkeurig na te lopen of er iets mankeert aan factoren van categorie (2) en (3).

Bel bij een uitbraak van longontsteking direct je dierenarts en laat monsters nemen van acut zieke dieren, liefst nog vóór de behandeling. Enkele longspoelingen en herhaalde bloedmonsters geven inzicht in de veroorzakers van de longontsteking.

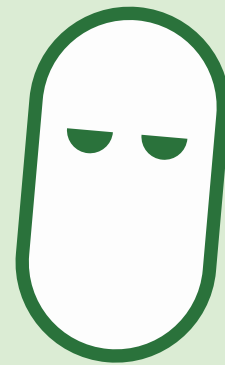

*Enkele
longspoelingen
en herhaalde
bloedmonsters geven
inzicht in de veroorzakers
van de longontsteking*

De invloed van melk- en biestvoeding op longproblemen wordt nog vaak onderschat

probleem?

2 Bij een uitslag met veel secundaire kiemen (de meelopers) is vaak het kalf onvoldoende opgewassen tegen 'normale' kinderziekten. Je kunt verschillende dingen doen:

a. Check de voeding en conditie. Onderzoek wijst uit dat kalveren die meer dan 1 kilo melkpoeder per dag opnemen ook na het spenen nog steeds veel minder heftig op luchtweginfecties reageren en minder vaak sterven in vergelijking met kalveren die veel minder melk hebben gehad, terwijl beide groepen onbeperkt droogvoer en water kregen (Sharon et al 2019).

b. Check de biestvoorziening. Een matige of onvoldoende biestvoorziening komt nog steeds bij een substantieel deel van de kalveren voor. Test eenvoudig 5 kalveren met de Biestopnamecheck.

c. Voeding van met name eiwit, energie en mineralen en spoorelementen tijdens de dracht van het moederdier hebben een directe invloed op de vitaliteit en op ziekte en sterfte bij kalveren (Osoria, 2020). Doe een Droogstandscheck en bespreek de uitlagen met je dierenarts en voeradviseur.

d. Vooral bij specifieke kiemen kun je de weerstand nog extra verhogen door een passend vaccinatieplan uit te voeren. Er zijn diverse vaccins beschikbaar, bespreek dit met je dierenarts.

3 De leefomgeving van het kalf is bij uitstek iets waar je als veehouder veel invloed op hebt. Vaak gaat het niet om hele grote investeringen zoals een nieuwe stal, maar zit het voor een groot deel in rust, reinheid en regelmaat: all-in-all-out, vaste kleine groepjes houden (dus kalfjes niet doorschuiven), contactdichte schotten tussen de groepen, een droog, zacht en schoon ligbed, frisse schone lucht (maar geen tocht), geen hittestress, rustige en vriendelijke omgang, onbeperkt toegang tot schoon drinkwater en veel voerruimte. Als dit alles op het oog goed lijkt, maar luchtwegproblemen toch blijven terugkomen, dan is het zinvol om beter te gaan meten. Ammoniak (>4ppm), fijnstof en bacteriële gifstoffen kunnen volgens recent onderzoek, ook als je het niet kunt ruiken of zien, een bron van luchtwegontstekingen zijn.

Wij hebben een nieuwe snelle en brede PCR-test ontwikkeld, waarmee een eerste onderscheid gemaakt kan worden voor negen ziektekiemen tegelijk. Dit nieuwe 'Pakket Luchtweginfecties PCR' test de volgende virussen: Parainfluenza type 3 (PI3), Boviene respiratoir syncytieel virus (BRSV), Boviene Coronavirus (BCoV) en Influenza D virus. En ook deze bacteriën: *Pasteurella multocida*, *Mannheimia haemolytica* serotype A1/A6, *Mannheimia haemolytica* serotype A2, *Histophilus somni* en *Mycoplasma bovis*. Met deze test is snel duidelijk of en welke van deze meest voorkomende ziekteverwekkers de oorzaak is van de luchtweginfecties en kun je gericht behandelen. Vraag ernaar bij je dierenarts.

